

Informacja o działalności Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Białymstoku w 2009 roku

Rok 2009 był rokiem jubileuszowym. Zamykał 15 lat działalności sądu administracyjnego w Białymstoku, który w latach 1994-2003 funkcjonował jako Ośrodek Zamiejscowy Naczelnego Sądu Administracyjnego, zaś od 1 stycznia 2004 roku działa jako Wojewódzki Sąd Administracyjny w Białymstoku.

W roku sprawozdawczym według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. orzekało 14 sędziów, było zatrudnionych 2 referendarzy, 7 asystentów sędziów oraz 31 pracowników administracyjnych i obsługi.

Imienna lista kadry orzeczniczej została zamieszczona na stronie internetowej sądu – www.bialystok.wsa.gov.pl.

Tak, jak w latach poprzednich priorytetami w pracy tut. sądu w roku sprawozdawczym były: dbałość o jednolitość orzecznictwa i wysoki jego poziom, sprawność postępowania i poszanowanie reguł procesowych, wysoka kultura prowadzenia rozpraw i uprzejma oraz kompetentna obsługa petentów.

Ogólny wpływ spraw (obydwa wydziały orzecznicze, wszystkie repertoria) zamknął się w 2009 roku liczbą 1480 (z poprzedniego roku pozostało 460 spraw). Łącznie w roku sprawozdawczym załatwiono 1579 spraw, w tym na rozprawie 1157 oraz 422 na posiedzeniu niejawnym. Pozostało 361 spraw niezakończonych – o 99 spraw mniej niż w 2008 roku.

Do Wydziału I (Finansowego) łącznie wpłynęło 598 spraw (179 pozostało z poprzedniego okresu sprawozdawczego), a załatwionych zostało 651 (513 na rozprawie, 138 na posiedzeniu niejawnym).

Wpływ w Wydziale II (Ogólnoadministracyjnym) wyniósł 882 sprawy (zaległe 281), a załatwiono 928 spraw, z tego 644 na rozprawie, a 284 na posiedzeniu niejawnym.

W rozbiciu na poszczególne repertoria to:

- w repertorium SA zanotowano 1404 sprawy (593 Wydział I + 811 Wydział II), zaś załatwiono 1501 spraw (647 + 854). Niezakończonych w repertoriach SA w obydwu wydziałach zostało 342 spraw (odpowiednio: 125 i 217);

- w repertorium SAB (skargi na bezczynność) – łącznie zanotowano wpływ 57 skarg (2 sprawy Wydz. I + 55 – Wydz. II), a zakończono 60 spraw (1 + 59), pozostało 16 skarg niezadowolonych (1 + 15);
- w repertorium SO – łącznie zarejestrowano 19 spraw (3 – Wydz. I + 16 Wydz. II), zakończono 18 spraw (3 + 15) i pozostały 3 niezadowolone sprawy z II Wydziału.

Bezspornie główna grupa spraw podlegała rejestracji w repertorium SA. Stanowiły one 94,86 % całego wpływu.

Przedmiotowo najbardziej reprezentatywną grupę stanowiły sprawy:

1. z zakresu zobowiązań podatkowych – 370 spraw (w 2008 r. 391), w tym między innymi:
  - podatek dochodowy od osób fizycznych – 101 (98),
  - podatek dochodowy od osób prawnych – 11 (19),
  - podatek od towarów i usług – 139 (114),
  - podatek od spadków i darowizn – 6 (6),
  - podatek od nieruchomości – 28 (40),
  - sprawy celne – 84 (119), w tym:
    - podatek akcyzowy – 52 (95),
    - inne sprawy celne – 32 (73).

Sprawy podatkowe (o symb. 611) stanowiły 26,35 % ogólnego wpływu w rep. SA, a 62,39 % wpływu w Wydziale I;

2. sprawy budowlane (symb. 601) – 216 (w 2008 r. – 184) co stanowi 15,38 % wpływu w repertorium SA Sądu, a 26,63 % Wydziału II;
3. sprawy z zakresu zagospodarowania przestrzennego (symb. 615) – 119 spraw (w 2008 r. – 144) co stanowi 8,48 % ogólnego wpływu sądowego rep. SA, a 14,67 % w skali Wydziału II;
4. subwencje unijne (symb. 655) – 105 spraw (w 2008 r. – 86), co stanowi 7,48 % ogólnego wpływu i 17,71 % wpływu Wydziału I;
5. sprawy celne (symb. 630) – 84 (119 w 2008 r.), co stanowi 5,98 % ogólnego wpływu rep. SA i 14,17 % w Wydziale I;
6. sprawy z zakresu pomocy społecznej (symb. 632) – 83 (92 w 2008 r.), co stanowi 5,91 % ogólnego wpływu i 10,23 % wpływu rep. SA Wydziału II;

7. sprawy dot. dróg publicznych i prawa o ruchu drogowym (symb. 603) – 67 (97 w 2008 r.), co stanowi 4,77 % ogólnego wpływu i 8,26 wpływu w Wydziale II;
8. sprawy dot. ewidencji ludności (symb. 605) – 41 (36 w 2008 r.), co stanowi odpowiednio 2,92 % i 5,06 % wpływu wydziałowego;
9. sprawy dot. ochrony środowiska i przyrody (symb. 613) – 35 (58 w 2008 r.), co stanowi 2,49 % i 4,32 % wpływu wydziałowego;
10. sprawy dot. wyłączenia i zwrotu nieruchomości (symb. 618) – 33 (42 w 2008 r.), co stanowi 2,35 % i 4,07 % wpływu wydziałowego.

W odniesieniu do spraw rozpoznawanych w Wydziale I, jak wynika z powyższych danych, w roku 2009 nastąpił w stosunku do roku poprzedniego spadek ilości skarg złożonych w sprawach celnych. Jeśli uwzględnimy także dane z lat wcześniejszych, to można już w tym zakresie mówić o pewnej tendencji. Główną przyczyną tego stanu rzeczy jest fakt wstąpienia Polski do Wspólnoty Europejskiej, w ramach której obrót towarowy między państwami członkowskimi wolny jest od należności celnych. Spadku tego nie równoważą skargi złożone w sprawach dotyczących obrotu towarowego z państwami trzecimi – związane w głównej mierze z importem samochodów z USA, czy też tytoniu z Brazylii oraz z niektórymi państwami afrykańskimi. Zauważalny jest także niewielki spadek wpływu spraw w sprawach dotyczących zobowiązań podatkowych. Przyczyniła się do tego głównie mniejsza ilość skarg złożonych w zakresie podatku akcyzowego, podatku od nieruchomości oraz podatku dochodowego od osób prawnych. Zwiększył się natomiast wpływ spraw dotyczących podatku od towarów i usług, a także – choć nieznacznie – podatku dochodowego od osób fizycznych. W przypadku spraw dot. podatku od towarów i usług utrzymuje się tendencja wzrostu ilości spraw z elementami prawa Unii Europejskiej.

Innym rodzajem spraw, w którym nastąpił znaczny wzrost ich wpływu, są sprawy dotyczące pomocy finansowej z funduszy unijnych. Podobnie, jak w roku poprzednim, sprawy te dotyczyły głównie przyznawanych w rolnictwie płatności obszarowych oraz rent strukturalnych. W roku 2009 pojawiły się także pierwsze skargi na negatywne oceny projektów, składanych przy ubieganiu się o środki finansowe w ramach programów operacyjnych. Możliwość skarżenia tego typu rozstrzygnięć dają znowelizowane pod koniec 2008 roku przepisy ustawy z 6 grudnia

2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst. jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712).

W strukturze spraw podlegających rozpoznaniu w Wydziale II – Ogólnoadministracyjnym, wzorem lat poprzednich dominują sprawy z zakresu prawa budowlanego (przy odczuwalnym ich wzroście) oraz zagospodarowania przestrzennego (w tej grupie odnotowano spadek). Na poziomie zbliżonym do 2008 roku pozostał wpływ w sprawach z zakresu pomocy społecznej, wyłączenia i zwrotu nieruchomości, ewidencji ludności oraz samorządu terytorialnego.

Widocznie mniejszy wpływ objął (oprócz spraw o symb. 615) sprawy dot. ochrony środowiska, dróg publicznych i prawa o ruchu drogowym oraz sprawy mieszkaniowe i kombatanckie.

W sprawach zakończonych należy odnotować następujące dane: w ogólnej liczbie 1157 spraw zakończonych na rozprawie (a więc najczęściej wyrokiem), skargę uwzględniono w 355 przypadkach, co stanowi 30,68 %, oddalono w 740 sprawach – 63,96 %, w 34 sprawach – 2,94 % - odrzucono skargi, a w 28 (2,42 %) zakończono postępowanie w inny sposób (np. umorzono postępowanie sądowe).

Powyższe dane obejmują łącznie sprawy z obydwu wydziałów zarejestrowane we wszystkich repertoriach.

Liczby obrazujące załatwienie w poszczególnych wydziałach orzecznicych przedstawiają się następująco:

Wydział I – na rozprawie zakończono 513 spraw, w tym poprzez uwzględnienie skargi 164, co stanowi 31,97 %, oddalenie – 332 sprawy (64,72 %), odrzucenie skargi – 5 spraw (0,97 %) i 12 spraw zakończono w inny sposób – 2,34 %;

Wydział II – na rozprawie zakończono 644 sprawy, z tego w 191 uwzględniono skargę (29,66 %), w 408 (63,36 %) oddalono, w 29 przypadkach skargę odrzucono (4,50 %) i 16 spraw zakończono w inny sposób – 2,48 %.

Łączenie w 2009 roku sędziowie sporządzili 1202 uzasadnień orzeczeń (z uwzględnieniem orzeczeń wydanych na posiedzeniach niejawnych). Wszystkie sporządzono w terminie ustawowym.

Od wydanych orzeczeń kończących postępowanie w I instancji wpłynęło 289 skarg kasacyjnych. Z tej liczby w 27 przypadkach tut. Sąd odrzucił skargi kasacyjne (niedopuszczalne, złożone z uchybieniem terminu, nieuiszczony wpis, itp.). Na dzień

sporządzania niniejszego opracowania brak jest danych obrazujących skuteczność skarg kasacyjnych.

Na koniec roku sprawozdawczego pozostało niezakończonych spraw:

powyżej 3 do 6 miesięcy – 71 (67 rep. SA + 4 rep. SAB);

powyżej 6 do 12 m-cy – 24 (SA – 23 + SAB – 1);

powyżej 12 m-cy do 2 lat – 12 (SA – 10 + SAB – 2);

powyżej 2 do 3 lat – 4 (rep. SA).

W stosunku do ogólnej liczby spraw niezakończonych jest to niewielka liczba, zatem problemu tzw. „spraw starych” w tut. sądzie nie ma. Przewodniczący wydziałów na bieżąco kontrolują tę grupę spraw.

W roku sprawozdawczym działalność orzecznicza tut. Sądu stanowiła kontynuację dotychczasowej linii orzeczniczej, przy zauważalnym wzroście spraw o symbolu 655 (dotyczących subwencji unijnych i funduszy strukturalnych) oraz dalszym, widocznym spadku spraw celnych. Bez wątpienia jest to następstwo funkcjonowania Państwa w ramach Unii Europejskiej oraz ustawodawstwa wspólnotowego.

Tutejszy Sąd w działalności orzeczniczej uwzględniał regulacje wspólnotowe wskazując, że od 1 maja 2004 r. stały się one częścią krajowego porządku prawnego i są objęte pierwszeństwem stosowania. W szeregu wydanych w Wydziale I orzeczeniach Sąd zajmował się wykładnią przepisów prawa wspólnotowego i zgodnością z tymi przepisami prawa krajowego. Dotyczy to głównie spraw z zakresu podatku od towarów i usług. W tym zakresie ważnym orzeczeniem był wyrok z 30 września 2009 r., sygn. I SA/Bk 295/09, dotyczący odliczania podatku naliczonego od zakupu paliwa do samochodów osobowych. Sąd stwierdził w nim, że jeżeli jeden przepis ustawy krajowej, wbrew prawu wspólnotowemu, nie dawał podatnikowi możliwości obniżenia podatku należnego o podatek naliczony, to nie można jednocześnie stosować innego przepisu tej ustawy, który wprowadza czasowe ograniczenie prawa do korekty deklaracji podatkowej.

Wskazać w tym miejscu można także wyrok w sprawie I SA/Bk 592/08, w którym Sąd uchylił decyzje organów celnych dotyczące podatku akcyzowego od sprzedaży pojazdów samochodowych przed ich pierwszą rejestracją w kraju jako wydane z

naruszeniem przepisów art. 90 TWE ustanawiającego zakaz dyskryminującego traktowania towarów pochodzących z innych Państw Członkowskich.

Również w sprawie II SA/Bk 554/08 tutejszy Sąd powołał się na regulacje prawa wspólnotowego tj. Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14.06.1971 roku w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U. UE.L.71.149.2) oraz Rozporządzenie Rady (EWG) nr 574/72 z dnia 21 marca 1972 roku w sprawie wykonywania Rozporządzenia (EWG) nr 1408/71 w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie (Dz.U.U.E.L.72.74.1). Wskazano w uzasadnieniu wyroku, że Polska jako jeden z krajów członkowskich związana jest regulacjami mającymi na celu przeciwdziałanie podwójnemu pobieraniu świadczeń rodzinnych na obszarze Wspólnoty Europejskiej.

Podobne problemy wystąpiły w sprawie II SA/Bk 251/09, w której Sąd zastosował wykładnię celowościową Rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71. Przykładem sprawy, w której zastosowanie miały i przepisy krajowe i prawo unijne była sprawa II SA/Bk 243/09. Przedmiot sporu dotyczył odpowiedzialności spółki za treść karty charakterystyki produktu wprowadzonego i dystrybuowanego na polski rynek, w szczególności obowiązku ewentualnej zmiany tejże karty. Zdaniem Sądu podstaw prawnych w kwestii zmiany treści karty charakterystyki substancji i preparatów chemicznych należy szukać w Rozporządzeniu (WE) NR 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającym dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz.U.U.E.L.06.396.1), w ustawie z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. 2001, Nr 11, poz. 84 ze zm.) oraz w aktach wykonawczych do tejże ustawy, w szczególności w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 13.11. 2007 r. w sprawie karty charakterystyki (Dz.U. 2007, Nr 215, poz. 1588) oraz Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 roku w sprawie

kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych (Dz. U. Nr 171, poz. 1666). Powyższe przepisy, zdaniem Sądu, pozwalają na stwierdzenie, iż skarżąca spółka jest podmiotem odpowiedzialnym za treść karty charakterystyki. W przedmiotowym zakresie nie ma jednak rozbieżności przepisów unijnych i polskich. Zarówno polska ustawa o substancjach i preparatach chemicznych jak i Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 jasno regulują odpowiedzialność importera w tego typu sprawach. Wskazana ustawa o substancjach określa, że odpowiedzialnością za kartę charakterystyki obłożony jest podmiot (osoba) wprowadzający preparat niebezpieczny na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (a zatem importer).

Najbardziej widoczne było stosowanie przepisów prawa unijnego w sprawach podatkowych, które stanowiły najliczniejszą grupę wpływu w 2009 roku, tak zresztą, jak i w latach poprzednich. Przy tym problemy z elementami prawa wspólnotowego najbardziej były widoczne w grupie spraw z zakresu podatku od towarów i usług i podatku akcyzowego, gdzie wielokrotnie tutaj Sąd zajmował się wykładnią przede wszystkim Szóstej Dyrektywy Rady z 17 maja 1997 r. w sprawie harmonizacji przepisów Państw Członkowskich dotyczących podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednoliconą podstawą wymiaru podatku, 77/388/EWG (Dz. U. UE.L. 77.145.1) oraz obowiązującej od 1 stycznia 2007 r. Dyrektywy Rady nr 2006/112/WE z 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. U. UE.L. 06.347.1).

Zagadnienia, które pojawiały się w sprawach rozpoznanych w 2009 roku w Wydziale I, w dużej części pokrywały się z problematyką spraw rozpoznanych w latach poprzednich. W podatku od towarów i usług sporą grupę stanowiły sprawy tzw. TAX FREE, w podatku akcyzowym były to sprawy dotyczące wewnątrzwspólnotowego nabycia samochodów osobowych, czy też ich sprzedaży przed pierwszą rejestracją. W tym zakresie składy orzekające opierały się na ogół na poglądach wyrażonych we wcześniejszych orzeczeniach tutaj Sądu, uwzględniając także aktualne orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego. W zakresie podatku od towarów i usług Sąd wypowiadał się także między innymi w kwestiach: opodatkowania czynności udostępniania menadżerom spółek składników jej majątku, opodatkowania premii pieniężnych, opodatkowania nielegalnego poboru energii elektrycznej, czy też opodatkowania odpłatnego zbycia tzw. kwot mlecznych.

W przypadku podatków dochodowych (od osób fizycznych i od osób prawnych), podobnie jak w latach poprzednich, spora część spraw dotyczyła możliwości stosowania zwolnień przedmiotowych, kwalifikacji wydatków jako kosztu uzyskania przychodu, czy też opodatkowania dochodów pochodzących z nieujawnionych źródeł przychodów. Tu również składy orzekające odwoływały się często do poglądów utrwalonych już w orzecznictwie sądów administracyjnych i dotychczasowa linia orzecznicza była kontynuowana.

W sprawach dotyczących podatku od nieruchomości Sąd orzekał między innymi w przedmiocie opodatkowania garaży znajdujących się w budynkach mieszkalnych, czy też gruntów i budowli zajętych na potrzeby infrastruktury kolejowej. W podatku od środków transportowych Sąd zajmował się problemem opodatkowania pojazdów specjalnych.

Niezwykle ważne orzeczenie zapadło w jednej ze spraw z zakresu podatku rolnego. Sąd, dokonując prokonstytucyjnej wykładni przepisów prawa uznał, że sprawy dotyczące przyznania ulgi inwestycyjnej podatnikom, których proces inwestycyjny był w toku i nie został zakończony przed wejściem w życie art. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2008 r., należy rozpatrywać na podstawie przepisów sprzed nowelizacji ustawy o podatku rolnym (wyrok z 30 września 2009 r., sygn. akt I SA/Bk 227/09). Wydane w tej sprawie orzeczenie jest pierwszym w kraju, w którym w ten sposób zinterpretowana została zmiana przepisów regulujących możliwość skorzystania z ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym w trakcie realizacji inwestycji.

Również jako bardzo istotną należy powołać pierwszą rozpoznaną przez tut. Sąd wyrokiem z 14 grudnia 2009 roku I SA/Bk 500/09, sprawę dotyczącą negatywnej oceny wniosku o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2007 – 2013. W sprawie tej Sąd zwrócił uwagę, że organem, któremu ustawodawca powierzył wykonanie zadań związanych z realizacją regionalnego programu operacyjnego jest Zarząd Województwa. Może on udzielić upoważnienia do działania w jego imieniu, ale winien to zrobić stosowną uchwałą z przywołaniem ku temu podstawy prawnej.

W grupie tych spraw – dotyczących pomocy finansowej z budżetu Unii Europejskiej – kontynuowano linię orzecznictwa w zakresie uprawnienia do płatności jedynie posiadaczy faktycznie użytkujących grunty rolne, samodzielnych i niezależnych od siebie przesłanek nabycia prawa do renty strukturalnej w postaci podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników i prowadzenia działalności rolniczej oraz

materialnoprawnego charakteru terminu, o którym mowa w 14 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 20 lipca 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na wspieranie przedsięwzięć rolno-środowiskowych i poprawy dobrostanu zwierząt objętej planem rozwoju obszarów wiejskich (Dz. U. Nr 174, poz. 1809 ze zm.) – w przepisie tym uregulowana została kwestia związana z możliwością ubiegania się o płatności przez producenta rolnego, na rzecz którego przeniesiono posiadanie gospodarstwa rolnego lub jego części lub stada zwierząt ras lokalnych, w okresie od dnia złożenia wniosku do dnia wydania decyzji administracyjnej.

Dużą rolę w orzecznictwie tut. Sądu zajmowało orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego.

W 2009 roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Białymstoku stał również na stanowisku, podobnie jak w latach ubiegłych, że stwierdzenie przez Trybunał Konstytucyjny niezgodności przepisu z Konstytucją stanowi obiektywną przesłankę stanowiącą podstawę do wznowienia postępowania administracyjnego zakończonego decyzją wydaną w oparciu o niekonstytucyjny przepis – także wówczas, gdy wyrok TK zapadł po zakończeniu sprawy. Z tego powodu uchylał kwestionowane decyzje w oparciu o art. 145 § 1 pkt. 1, lit. „b” p.p.s.a.

Taka sytuacja wystąpiła w sprawie II SA/Bk 630/09, w której Sąd na podstawie powołanego wyżej przepisu uchylił decyzję o zatrzymaniu prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu z tym uzasadnieniem, że wyrokiem z 22 września 2009 r. w sprawie P 46/07 Trybunał Konstytucyjny orzekł o niekonstytucyjności art. 5 ustawy z 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych. Sąd ocenił, że powyżej podana podstawa wznowienia powoduje bezwzględną konieczność uchylenia decyzji administracyjnej.

Podobnie w sprawie II SA/Bk 302/08 Sąd uchylił na podstawie art. 145 § 1 pkt. 1 lit. „b” p.p.s.a. zaskarżoną decyzję wskazując, że TK orzeczeniem z 3 kwietnia 2008 r. uznał niekonstytucyjność art. 229 a ustawy o gospodarce nieruchomościami, w oparciu o który została ona wydana.

Wielokrotnie składy orzekające w uzasadnieniach wydanych orzeczeń powoływały się na stanowisko TK opierając się na nim w rozstrzygnięciach podjętych w konkretnych sprawach. Przykładem argumentacji opartej na poglądach TK mogą

być sprawy II SA/Bk 605/09, II SA/Bk 607/09, II SA/Bk 680/08, II SA/Bk 630/09, II SA/Bk 706/09.

Także wyrazem uznania dla roli TK i jego orzeczeń w stosowaniu prawa są sprawy, w których składy orzekające (po raz pierwszy w historii sądu) skorzystały z uprawnienia skierowania pytania prawnego w trybie art. 193 Konstytucji RP.

W Wydziale I Finansowym w sprawie I SA/Bk 474/08 Sąd powziął wątpliwość, czy przepisy Rozdziału 14 Działu III Ordynacji podatkowej są zgodne z art. 2 i art. 64 ust. 1 Konstytucji w zakresie w jakim pomijają byłych wspólników rozwiązanej spółki cywilnej, jako następców prawnych, występujących w przewidziane w przepisach prawa podatkowego prawa tej spółki. Postępowanie, do czasu rozpoznania pytania prawnego, zostało zawieszono na podstawie art. 125 § 1 pkt. 5 p.p.s.a.

W wydziale II Ogólnoadministracyjnym pytanie prawne zostało zadane w sprawie II SA/Bk 373/09 i dotyczyło zgodności z Konstytucją przepisu art. 5 ust. 2 ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz.U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992 ze zm.) w zakresie, w jakim nie różnicuje on poziomu dochodu na osobę w rodzinie między rodzinami z jednym dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności a rodzinami z większą liczą dzieci niepełnosprawnych. Skład orzekający w tej sprawie powziął wątpliwości co do zgodności tego przepisu z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2, art. 69 i art. 71 ust. 12 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Postępowanie również zawieszono na podstawie art. 125 § 1 pkt. 5 p.p.s.a.

Obydwa pytania zostały przyjęte przez Trybunał Konstytucyjny do rozpoznania, oczekują na wyznaczenie terminu.

Doniosła i coraz bardziej widoczna w orzecznictwie tut. Sądu pozostawała rola ustawy zasadniczej.

W roku sprawozdawczym tut. Sąd kontynuował praktykę prokonstytucyjnej wykładni prawa wychodząc z założenia, że przepisy rangi ustawowej, jak również przepisy rozporządzeń wykonawczych, obowiązują w kontekście rozwiązań konstytucyjnych wyznaczających standardy demokratycznego państwa prawnego i standardy działania administracji publicznej, której działalność sąd administracyjny kontroluje.

Sprawy z „kontekstem konstytucyjnym” dotyczyły w 2009 r. m.in. zagadnień związanych z przyznawaniem środków z pomocy społecznej. W sprawach

dotyczących uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego małżonka rezygnującego z zatrudnienia z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad drugim współmałżonkiem (art. 17 ust. 1 i ust. 5 pkt 2 lit. a ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jedn. Dz. U. z 2006 r. nr 139, poz. 992 ze zm.) – Sąd odwołał się do podstawowych zasad konstytucyjnych, jak zasady równości wobec prawa (art. 32), zasady sprawiedliwości społecznej (wyprowadzonej z art. 2) oraz opieki i ochrony nad rodziną (art. 18). Interpretując w oparciu o powyższe zasady powołane normy ustawy o świadczeniach rodzinnych wskazał na konieczność wykraczania poza literalne brzmienie przepisów wszędzie tam, gdzie stoi ono w sprzeczności z podstawowymi wartościami konstytucyjnymi, do których należy dobro rodziny. Dlatego w sprawie II SA/Bk 546/09 sąd uchylił decyzję o odmowie przyznania przedmiotowego świadczenia pielęgnacyjnego w opisanej wyżej sytuacji. W ten sposób zmienił wcześniejsze odmienne stanowisko ze sprawy II SA/Bk 166/09 innego składu orzekającego.

Również w sprawie II SA/Bk 497/09 zastosowano prokonstytucyjną wykładnię przepisów ustawy o świadczeniach rodzinnych dostrzegając, że wykładnia literalna prowadzi do naruszenia konstytucyjnej zasady zawartej w art. 71, zgodnie z którym państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny a rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (...) mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Sprawa dotyczyła odmowy przyznania zasiłku rodzinnego na dzieci osobie pozostającej formalnie w związku małżeńskim, w którym drugi ze współmałżonków opuścił rodzinę i nie jest znane jego miejsce pobytu. Uchylając decyzje odmowne wskazano na konieczność wykładni uwzględniającej również konstytucyjny kontekst ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Z kolei w sprawie II SA/Bk 554/08 interpretując przepisy ustawy z 07 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. Nr 192, poz. 1378 ze zm.) Sąd wskazał, że przepisów dotyczących przyznawania pomocy najuboższym nie można interpretować w kontekście art. 71 Konstytucji RP w ten sposób, że korzyści finansowe mają być przyznawane w każdym przypadku. Jeżeli właściwe regulacje, wydane w oparciu o normy wspólnotowe (w sprawie tej chodziło o rozporządzenia Rady (EWG) dotyczące unikania podwójnego pobierania tych samych świadczeń w kilku Państwach Członkowskich jednocześnie), ustanawiają określone zasady przyznawania tej pomocy, mające zapobiegać nadużyciom, to nie można ich obchodzić z powołaniem się na zasady konstytucyjne. Podkreślono przy

tym, że Polska zgodnie z art. 9 Konstytucji pozostaje związana również prawem międzynarodowym.

Na obowiązek uwzględniania przy rozstrzyganiu spraw występującej w prawie polskim hierarchii norm, z Konstytucją na czele, zwrócił sąd uwagę w dwóch sprawach z zakresu planowania i zagospodarowania przestrzennego (II SA/Bk 667/08, II SA/Bk 680/08). W obydwu przypadkach skarżący zarzucili nadmierną ingerencję w procesie uchwalania miejscowego planu zagospodarowania w przysługujące im prawo do części terenu objętego planem. Sąd, oddalając obydwie skargi, nie podzielił powyższych zarzutów i obszernie umotywował, dlaczego, jego zdaniem, realizacja władztwa planistycznego gminy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego może prowadzić do naruszenia prawa własności i kiedy naruszenie to będzie można uznać za zgodne z normami konstytucyjnymi, w szczególności jako niesprzeczne z zasadą równości wobec prawa i zasadą proporcjonalności. W szczególności w sprawie II SA/Bk 680/08, powołując się na obszerne orzecznictwo TK, sąd wyjaśnił, iż zasada równości nie jest absolutna i może doznawać ograniczeń, pod warunkiem, że kryterium różnicujące (a więc uzasadniające odstępstwo od zasady równości) pozostaje w racjonalnym związku z celem i treścią regulacji (planu miejscowego), kryterium różnicujące jest proporcjonalne do wagi interesu naruszonego zróżnicowaniem i pozostaje w zgodzie z wartościami konstytucyjnymi uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów. Sąd ocenił, że powyższe zasady w przedmiotowych sprawach nie doznały ograniczeń.

Z kolei w sprawie dotyczącej ulgi inwestycyjnej w podatku rolnym (I SA/Bk 227/09) tutejszy sąd powołał się na wyprowadzoną z art. 2 Konstytucji zasadę zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Ocenił, że w każdej sprawie, mając do wyboru rozstrzygnięcie na podstawie uchylonych przepisów korzystniejszych dla strony i przepisów nowych, ale bardziej restrykcyjnych, organ powinien rozważyć, które z nich mają zastosowanie, przy czym nie może się to odbyć bez uwzględnienia powyższej zasady, jak również ochrony praw słusznie nabytych.

Warta odnotowania jest też sprawa II SA/Bk 500/09, w której dokonując interpretacji przepisu podkreślono, iż obowiązki wynikające z ustawy czy też innego aktu stosowania prawa nie mogą być swoistą pułapką dla obywateli.

Z kolei z możliwości oceny, że przepisy rozporządzenia zostały wydane z przekroczeniem granic upoważnienia ustawowego i orzeczenia wyłącznie w oparciu o przepisy ustawowe, skorzystał Sąd w sprawie II SA/Bk 544/09 dotyczącej odmowy przyznania zasiłku rodzinnego. Skład powołał art. 178 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym sędziowie podlegają wyłącznie Konstytucji i ustawom. Oceniał, że kryteria ustalania dochodu rodziny ustalone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 02 czerwca 2005 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne przekroczyły zakres upoważnienia ustawowego, dlatego nie mogą być przesłanką rozstrzygnięcia w sprawie i należy orzec z ich pominięciem.

W działalności orzeczniczej Sądu dominowała zgodność z prezentowaną przez NSA linią orzecniczą, na którą w uzasadnieniach rozstrzygnięć merytorycznych często powoływały się składy orzekające. Trudności w orzekaniu sprawiały natomiast sytuacje, gdzie w linii orzeczniczej sądów administracyjnych nie ma zgodności.

W działalności Sądu swoją ustawową rolę odegrał też Wydział Informacji Sądowej, który udzielał informacji o właściwości sądu, stanie spraw załatwianych w sądzie, udostępniał stronom akta do wglądu, prowadził sprawy petycji, skarg i wniosków, zajmował się sprawozdawczością statystyczną sądu, nadto pełnił obowiązki administratora systemu informatycznego i przygotowywał orzeczenia sądu do przekazania do zbiorów urzędowych. Prowadził też zbiór przepisów prawa europejskiego i bibliotekę sądową.

Załatwiono 42 wnioski o udzielenie informacji publicznej, rozpoznano 14 skarg i wniosków, telefonicznie udzielono informacji w 1918 sprawach, a w czytelni akt ustnie w 1737 przypadkach, udostępniono akta w 829 sprawach. Dużą uwagę przywiązywano do umożliwienia dostępu do orzeczeń sądu w możliwie szerokim zakresie.

Wybrane z lat poprzednich oraz aktualne orzeczenia tu. Sądu były i są udostępniane na własnej stronie internetowej www.bialystok.wsa.gov.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Sądu www.bip.bialystok.wsa.gov.pl.

Systematycznie orzeczenia są również wprowadzane (w wersji zanonimizowanej) do Centralnej Bazy Orzeczeń i Informacji o Sprawach, dostępnej

ze strony: www.orzeczenia.nsa.gov.pl. Od poprzedniego okresu sprawozdawczego ilość dostępnych w ten sposób orzeczeń uległa zwiększeniu z 3.426 według stanu na dzień 30 października 2008 r. do około 9.640 według stanu na dzień 31 grudnia 2009 r. Nadal utrzymuje się najwyższy procentowy wskaźnik orzeczeń teзовanych w stosunku do ogólnej liczby orzeczeń tutejszego sądu. W okresie od 01 października 2007 r. do 01 sierpnia 2009 r. wyniósł on 9,5 %, podczas gdy kolejny najwyższy (WSA w Szczecinie) wyniósł 2, 7 % (podane na podstawie opracowania Wydziału Informatyki Kancelarii Prezesa NSA z 05 października 2009 r.). Na koniec roku sprawozdawczego zanonimizowano 3.971 spraw, co stanowi 95, 48 % ogółu spraw podlegających anonimizacji, w których postępowanie zakończyło się wydaniem orzeczenia z uzasadnieniem w okresie 01 stycznia 2004 r. do 30 września 2007 r.

W bieżącym okresie sprawozdawczym orzeczenia tutejszego sądu były również publikowane w następujących periodykach:

- ONSAiWSA numer 4 za rok 2009 – zamieszczono 3 wyroki, z czego 1 dotyczył pisemnej interpretacji przepisów prawa podatkowego (I SA/Bk 114/07) oraz 2 – spraw ogólnoadministracyjnych tj. przeniesienia funkcjonariusza celnego do innej jednostki organizacyjnej (II SA/Bk 540/07) oraz płatności z tytułu wspierania działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (II SA/Bk 628/07),
- „Zeszyty Naukowe Sądownictwa Administracyjnego” – zamieszczono 7 wyroków, w tym 3 dotyczyły spraw podatkowych (I SA/Bk 229/08, I SA/Bk 254/08, I SA/Bk 555/08) oraz 4 dotyczyły spraw ogólnoadministracyjnych (II SA/Bk 320/08, II SA/Bk 733/08, II SA/Bk 839/08, II SA/Bk 19/09),
- „Monitor Prawniczy” – zamieszczono wyrok dotyczący opłat za korzystanie ze środowiska (II SA/Bk 637/07),
- „Monitor Podatkowy” – zamieszczono 7 wyroków i 1 postanowienie dotyczących kwestii podatkowych,
- „Jurysdykcja Podatkowa” – zamieszczono 5 wyroków dotyczących kwestii podatkowych,
- „Orzecznictwo Sądów Polskich” – zamieszczono 1 wyrok i 1 postanowienie dotyczących kwestii podatkowych oraz ogólnoadministracyjnych,
- „Prawo i podatki” – zamieszczono 2 wyroki dotyczące kwestii podatkowych,

- „Orzecznictwo w sprawach samorządowych” – zamieszczono wyrok dotyczący kwestii podatkowych,
- „Przegląd Podatkowy” – zamieszczono wyrok w sprawie podatkowej.

Również takie ogólnopolskie dzienniki jak „Gazeta Prawna” (40 razy) i „Rzeczpospolita” (11 razy) informowały o rozstrzygnięciach wydawanych w tutejszym sądzie. Dotyczyły one problematyki głównie podatkowej, jak również zagadnień z prawa budowlanego i pojedynczo innych kwestii ogólnoadministracyjnych.

Sprawy budzące zainteresowanie społeczności lokalnej stawały się również przedmiotem artykułów i wzmianek w codziennej prasie lokalnej.